

การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ
ชุมชนบ้านเกาะลิเห่ จังหวัดภูเก็ต
Thai and Myanmar Migrant Workers' Participation in the
Chak Phra Tradition in Ban Koh Sirey Community, Phuket Province

ราชรต ปัญญาบุญ¹, พระมหาภาณุวิชญ์ ภาณุวิชชโย², พรพิมล เตียมวัง³,
ธนกฤต ขวัญทอง⁴ และ เสาวภาคย์ สุรจิตติพงษ์⁵
Ratcharot Panyaboon¹, Phramaha Phanuvich Panuwityo², Pornpimon Tiamwang³,
Thanakrit Kwanthong⁴ and Saowapark Surajittipong⁵

Received: 21 February 2025; Revised: 22 March 2025; Accepted: 27 April 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระของชุมชนบ้านเกาะลิเห่ จังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากประชาชน 400 คนผ่านแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำศาสนาและผู้นำชาวเมียนมาร์ รวม 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของการมีส่วนร่วมในงานประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะลิเห่ จังหวัดภูเก็ต ในอดีตชาวไทยพุทธในชุมชนและกรรมกรวัดเกาะลิเห่ได้จัดประเพณีชักพระขึ้นเป็นประจำ ต่อมาปี พ.ศ. 2552 มีแรงงานเมียนมาร์ซึ่งนับถือศาสนาพุทธเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และในปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน ตัวแทนแรงงานเมียนมาร์ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการการจัดกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งมีความร่วมมืออันดีต่อกัน และระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในประเพณีชักพระ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล ด้านการร่วมดำเนินการ และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

^{1 3 4} สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต; Community Development Major Faculty of Humanities and Social Sciences Phuket Rajabhat University

² สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; Department of Social Development Faculty of Social Sciences Mahamakut Buddhist University

⁵ สาขาวิชานิเทศศาสตร์และสื่อดิจิทัล คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Department of Communication Arts and Digital Media Faculty of Mass Communications Ramkhamhaeng University

Corresponding Author, E-mail: rachroat.p@pkru.ac.th

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่; ประเพณีชักพระ

Abstract

This research aims to study the development and the participation level of Thai people and Myanmar workers in the Chak Phra tradition in Ban Ko Sirey Community, Phuket Province. It is a mixed-method research, the data was collected from 400 people through questionnaires and in-depth interviews 11 people from community leaders, government agencies, the private sectors, religious leaders, and Myanmar leaders. Qualitative data were analyzed using descriptive analysis and quantitative data using descriptive statistics.

The research results found that development of participation in the Chak Phra tradition Ban Ko Sirey Community, Phuket Province, has evolved over time. In the past, Thai Buddhists in the community and the Koh Sirey Temple committee organized the Chak Phra tradition regularly. Later, in the year 2009, Myanmar Buddhist workers joined the activity. From the year 2013 to the present, Myanmar workers' representatives have become part of the committee for organizing religious activities, fostering good cooperation between the groups. And the participation of Thai people and Myanmar workers in the Chak Phra tradition is rated at the highest level across all aspects. The participation in terms of receiving benefits had the highest average value, followed by monitoring and evaluation, implementation, and decision-making, respectively.

Keywords: Ban Koh Sirey Community; Chak Phra Tradition; Participation

บทนำ

วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดั้งเดิมที่สืบทอดต่อกันมานั้น ล้วนแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ความผูกพันของผู้คนต่อพุทธศาสนา และการดำรงชีวิตที่ประสานกับฤดูกาลและธรรมชาติอย่างชาญฉลาดของคนในชุมชนแต่ละท้องถิ่นทั่วแผ่นดินไทย วัฒนธรรมเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าวิถีชีวิตที่ชุมชน และท้องถิ่น ต่าง ๆ ได้พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต โดยแสดงออกในรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะ เป็นต้น

หนึ่งในประเพณีที่มีความสำคัญและได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนานของภาคใต้ตั้งแต่สมัยศรีวิชัย คือ “ประเพณีชักพระ” ซึ่งจะจัดขึ้นหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา (วันแรม

1 คำ เดือน 11) ทุกปีจนถึงปัจจุบัน เพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ซึ่งชาวใต้มีความเชื่อว่าการลากพระหรือชักพระจะทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลหรือเป็นการขอฝน และเพื่อความเป็นสิริมงคล อำนวยอวยพรให้ชีวิตตนและครอบครัวมีความอยู่เย็นเป็นสุข (ประเพณีลากพระ, 2561)

จังหวัดภูเก็ต เป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ โดยเฉพาะในชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของผู้คนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งคนในท้องถิ่น กลุ่มแรงงานไทยที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งแรงงานจากประเทศเมียนมาร์ ที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในไทยในปริมาณมากขึ้นทุกปี หากแต่การดำรงอยู่ภายใต้ความแตกต่างด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม มีสายสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน โดยมีการนับถือศาสนาที่เหมือนกัน ดังนั้นพิธีกรรมทางศาสนาจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีงามของคนในชุมชน และกล่าวได้ว่าวัดเกาะสิเหร่เป็นหนึ่งในจำนวนไม่กี่วัดบนเกาะภูเก็ตที่ยังคงจัดกิจกรรมประเพณีชักพระในวันออกพรรษาอย่างต่อเนื่องมาได้อย่างยาวนาน (มิวเซียมไทยแลนด์, 2562) โดยชาวไทยและชาวเมียนมาร์พากันไปวัดเพื่อนำภัตตาหารไปใส่บาตร สักการะสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ทางศาสนาภายในวัด จากนั้นชาวบ้านจะนิมนต์พระภิกษุในวัดขึ้นนั่งประจำเรือพนมพระ แล้วชาวบ้านจะช่วยกันฉุดเรือพนมพระออกจากวัดตั้งแต่เช้าตรู่ โดยใช้คนจำนวนมากฉุดลากแหในหมู่บ้าน และกลับถึงวัดก่อนถึงเวลาเที่ยง โดยเรือพนมพระจะตกแต่งด้วยบุปผชาติต่าง ๆ อย่างวิจิตรและสวยงาม การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในการจัดกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีกันอย่างพร้อมเพรียงนี้ สะท้อนถึงความร่วมมือ ความเข้าใจ และเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาพัฒนาการและการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณี ชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องด้วยการมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของทั้งสองกลุ่มในสืบทอดพระศาสนา และเป็นการปลูกจิตสำนึก กระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเกิดความตระหนักและตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นประเพณีที่นำไปสู่การหลอมรวมจิตใจของคนในชุมชน ภายใต้บริบทของสังคมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะ สีเหร่ จังหวัดภูเก็ต ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 9 เดือน (ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2567) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินงานศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจในเชิงลึก ในปรากฏการณ์จริง โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ จำนวน 400 คน [กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)] หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และ กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้นำชาวเมียนมาร์ จำนวน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณครั้งนี้ ทำการรวบรวมข้อมูล โดยใช้ (1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม พร้อมกับมีการซักถามและการจดบันทึกข้อมูล และ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกกรบกรวน (2) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (3) แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ใน 5 ประเด็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ แบบปลายเปิด

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ ข้อมูลชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมชักพระ ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เมียนมาร์ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาการและการมีส่วนร่วมของประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ จังหวัดภูเก็ต

2.3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ จังหวัดภูเก็ต ประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีเหร่ จังหวัดภูเก็ต ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมดำเนินการ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล โดยใช้มาตราส่วนการประเมินของลิเคิร์ท (Likert Scale) และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ด้านเนื้อหาให้มีความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีแนวทางคือ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จ และนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Objective Concurrence: IOC) ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง แล้วนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์ (สุรพงษ์ คงสัตย์ และชาติ ธรรมวงศ์, 2551) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะ

สิทธิ์ จังหวัดภูเก็ต เท่ากับ 0.84 แสดงได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาคอัลฟา (Cronbach, 1990, 202-204) ของความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามนี้อยู่ในระดับดี

4. การเก็บข้อมูลในงานวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ใช้สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้นำชาวเมียนมาร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 11 คน และเก็บแบบสอบถามกลุ่มประชาชนในชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล เนื่องจากในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพผสมผสานกับเชิงปริมาณ จึงวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการจัดกลุ่ม ตรวจสอบผลการวิเคราะห์โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลและตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (สุภางค์ จันทวานิช, 2546) ดีความและแสดงข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการอธิบาย บรรยายประเด็นต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันตามความสัมพันธ์ สรุปและตีความ

5.2 การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น และกำหนดค่าเฉลี่ยของระดับผลกระทบและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เป็น 0.80 และ กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลเป็น 5 ระดับ จากระดับ เห็นด้วยมากที่สุด จนถึง ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด (Best, 1977) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (วัชรภรณ์ สุริยาภิวฒน์, 2553,128-130) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

5.3 จัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันเพื่อหาความสัมพันธ์นำมาเชื่อมโยงเหตุผลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยายเป็นหลัก และทำการตรวจสอบความถูกต้องโดยยึดความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นหลักที่สำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา พัฒนาการของการมีส่วนร่วมในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต พบว่า ประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต เริ่มขึ้นจากพระมหาแนบ (พระอาจารย์มหาสุรินทร์ ตีสุสเทโว) เจ้าอาวาสวัดเกาะสิเหร่ โดยชาวไทยพุทธในชุมชนและกรรมการวัดเกาะสิเหร่ได้ร่วมกันจัดประเพณีชักพระเป็นประจำทุกปี ต่อมา ปี พ.ศ. 2552 มีแรงงานเมียนมาร์ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และในปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน ส่วนลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมของแรงงานชาวเมียนมาร์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากการร่วมพิธีกรรม การสนับสนุนทั้งด้านแรงงานและทุนทรัพย์ ยังมีตัวแทนแรงงาน

เมียนมาร์เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมทางศาสนาอีกด้วย ภายใต้แนวคิด การเสริมสร้างความเข้มแข็งของพุทธศาสนิกชนในชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสวัดเกาะสิเหร่ คณะกรรมการวัด และผู้นำชุมชน เพื่อส่งเสริมความรักและความสามัคคี โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและวัฒนธรรม

2. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.50 กลุ่มตัวอย่างเป็นสัญชาติไทยและสัญชาติเมียนมาร์ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 36.25 ประกอบอาชีพประมง คิดเป็นร้อยละ 32.75

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะ สิเหร่ จังหวัดภูเก็ต

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการจัดประเพณีชักพระ	4.63	0.72	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ข้อมูลสำหรับการจัดกิจกรรมประเพณีชักพระ	4.53	0.75	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางในการประกอบพิธีประเพณีชักพระ	4.57	0.74	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการประกอบพิธีประเพณีชักพระ	4.60	0.72	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมประเพณีชักพระ	4.58	0.72	มากที่สุด
ภาพรวม	4.58	0.73	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมประเพณีชักพระ	4.62	0.67	มากที่สุด
2. ท่านมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการเข้าร่วมประเพณีชักพระ	4.58	0.70	มากที่สุด
3. ท่านมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบพิธีประเพณีชักพระ	4.57	0.73	มากที่สุด
4. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนอุปกรณ์หรือเงินในการประกอบพิธีประเพณีชักพระ	4.57	0.72	มากที่สุด
5. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มแรงงานเมียนมาร์	4.61	0.72	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.71	มากที่สุด

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์			
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดพิธีชกพระบ้านเกาะสิเหร่	4.63	0.72	มากที่สุด
2. การเสริมสร้างให้เกิดความรักสามัคคีกันของคนในชุมชน	4.61	0.68	มากที่สุด
3. วัดได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมประเพณีชกพระ	4.61	0.72	มากที่สุด
4. ประเพณีชกพระจะก่อให้เกิดความสามัคคีความปรองดองระหว่างคนในชุมชนกับแรงงานเมียนมาร์ในเกาะสิเหร่	4.65	0.69	มากที่สุด
5. ประเพณีชกพระจะเสริมสร้างให้เกิดความยินดีหรือภาคภูมิใจในชุมชน	4.64	0.69	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	0.70	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล			
1. การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ ในการจัดกิจกรรมประเพณีชกพระ	4.65	0.72	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการประกอบพิธีประเพณีชกพระ	4.57	0.70	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาในการจัดประเพณีชกพระ	4.60	0.71	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการประกอบพิธีประเพณีชกพระ	4.61	0.72	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมในการสรุปผลในการประกอบประเพณีชกพระ	4.64	0.68	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	0.71	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของระดับความความคิดเห็น			
1. ด้านการร่วมตัดสินใจ	4.58	0.73	มากที่สุด
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	4.59	0.71	มากที่สุด
3. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	4.63	0.70	มากที่สุด
4. ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล	4.61	0.71	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	0.71	มากที่สุด

ตาราง 1 ระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชกพระ

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชกพระชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา คือ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล ($\bar{X}=4.61$) ด้านการร่วมดำเนินการ ($\bar{X}=4.59$) และด้านการร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=4.58$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชกพระชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต เริ่มขึ้นจากพระมหาแนบ (พระอาจารย์มหาสุรินทร์ ตีสุสเทโว) เจ้าอาวาสวัดเกาะสิเหร่ โดยชาวไทยพุทธในชุมชน กรรมการวัดเกาะสิเหร่ ได้ร่วมกันจัดประเพณีชักพระเป็นประจำทุกปี จนถึงปี พ.ศ. 2552 แร้งงานเมียนมาร์ได้เข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมในพิธีกรรมการสนับสนุนทั้งด้านแรงงานและทุนทรัพย์ และในปี พ.ศ. 2556 มีตัวแทนแรงงานเมียนมาร์เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมทางศาสนาอีกด้วย และลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมของแรงงานชาวเมียนมาร์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสวัดเกาะสิเหร่ ภายใต้แนวคิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพุทธศาสนิกชนในชุมชนบ้านเกาะสิเหร่ คณะกรรมการวัด และผู้นำชุมชน เพื่อส่งเสริมความรักและความสามัคคีโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ พระมหาฐิติพงศ์ ชูจิตต์ (2561) เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษา ประเพณีชักพระจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาประเพณีชักพระจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเป็นที่ปรึกษาให้ความร่วมมือ ตลอดจนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานจัดทำเรือพระด้วยตนเอง ทั้งยังเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณี และเป็นผู้มีสัมพันธ์องค์กรที่ดีประสานงานภายในวัด ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ผ่านกระบวนการจัดการประเพณีในขั้นตอนต่าง ๆ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล ด้านการร่วมดำเนินการ และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะวัดเกาะสิเหร่ร่วมกันกับชุมชนจัดงานประเพณีชักพระเป็นประจำทุกปี แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีปรองดองของศาสนิกชนในพื้นที่ โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ สุพัตรา คงขำ (2565) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการลากพระบก ของอำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และ สืบทอดประเพณีการลากพระบกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมคิดและตัดสินใจ มีการเชิญผู้นำมาประชุมเพื่อร่วมคิด ตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมฯ การร่วมดำเนินการ ร่วมเสียสละทรัพย์สินแรงงาน โดยแบ่งงานกันทำ การร่วมรับผลประโยชน์ ภาคภูมิใจต่ออัตลักษณ์ประเพณีท้องถิ่น และสร้างรายได้ให้กับชุมชน และการร่วมติดตามประเมินผล ด้วยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะถึงผลการดำเนินงาน และ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์ (2558) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีหะ จังหวัดภูเก็ต สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

งานวิจัยนี้ สร้างองค์ความรู้ที่สำคัญในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เกิดแนวทางในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม จากการมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนท้องถิ่นและแรงงานข้ามชาติ วิธีการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนให้กับแรงงานข้ามชาติผ่านกิจกรรมทางวัฒนธรรม อีกทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยที่ใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้แบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์และการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน รวมทั้งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนอื่น ๆ องค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการส่งเสริมความสามัคคีภายในชุมชน ด้านการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอัตลักษณ์มรดกวัฒนธรรมชุมชน ส่งการต่อยอดโดยการเผยแพร่ข้อมูลสู่ความตระหนักในคุณค่า นำไปสู่แนวทางการพัฒนาเป็นมูลค่า

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งศึกษาพัฒนาการและระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงาน เมียนมาร์ในประเพณีชักพระของชุมชนบ้านเกาะสีหะ จังหวัดภูเก็ต พบว่า เมื่อปี

พ.ศ.2546 เจ้าอาวาสวัดเกาะสีหะได้จัดให้มีประเพณีชักพระ ซึ่งในระยะเริ่มแรกประชาชนชาวไทยในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ แร่งงานเมียนมาร์เป็นเพียงผู้เข้าร่วมประเพณีชักพระวัดเกาะสีหะด้วยเครื่องแต่งกายชุดประจำชาติ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2556 มีตัวแทนแรงงานเมียนมาร์เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดประเพณีชักพระ และชาวเมียนมาร์ที่ นับถือพุทธศาสนาสนับสนุนทั้งในส่วนของแรงงานและปัจจัยทำบุญ ศาสนิกชนในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะสีหะมีการทำงานร่วมกัน มีความสามัคคีปรองดองกัน ปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือกันหลังเสร็จจากกิจกรรม สร้างบรรยากาศของความร่วมมือ อันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองและความยั่งยืน จึงจะเห็นได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในประเพณีชักพระ ชุมชนบ้านเกาะสีหะ จังหวัดภูเก็ต อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยด้านการร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาเป็นการร่วมติดตามและประเมินผล การร่วมดำเนินการ และการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ กล่าวได้ว่า การร่วมกันของคนไทยและแรงงานเมียนมาร์ในกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีชักพระ เป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างสันติภาพและความเข้าใจระหว่างกลุ่มชนที่มีแตกต่างกันในสังคม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในชุมชน จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีชักพระทั้งในและนอกระบบการศึกษา เพื่อให้คนรุ่นใหม่มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของประเพณีนี้ รวมถึงมีส่วนร่วมในการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรมีการประเมินผลการจัดงานประเพณีชักพระอย่างเป็นระบบ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและปรับปรุงกระบวนการจัดงานให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม

1.3 เพื่อให้การจัดงานประเพณีชักพระมีความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมประเพณีชักพระอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับประเพณีชักพระอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และสร้างคุณค่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). *หลักสถิติ*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประเพณีลากพระ. (2561). *ฐานข้อมูลท้องถิ่นภาคใต้-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2566, จาก <https://clib.psu.ac.th/southerninfo/content/1/6b251def>
- พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขตทิวพัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. *วารสาร Veridian E-Journal*, 6(1), 457-478.
- พระมหาฐิติพงศ์ ชูจิตต์. (2561). *บทบาทของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มิวเซียมไทยแลนด์. (2562). *ชักพระวัดเกาะลิหะห์ พุทธประเพณีถิ่นใต้ ในโลกหลากหลายชาติพันธุ์*. สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.museumthailand.com/th/4333/storytelling/ชักพระวัดเกาะลิหะห์/>
- วัชรภรณ์ สุริยาภิญโญ. (2553). *วิจัยธุรกิจยุคใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา คงขำ. (2565). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการลากพระบกของอำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 14(1), 121-131.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2546). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://mcu.ac.th/site/>
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample sizes for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.